

Llic. Amadeu Bonet
Dra. Marta Trepap
Dr. Joan Viñas
Mons. Joan Piris

UN ALTRE MÓN ÉS POSSIBLE

LA CRISI ACTUAL,
UNA OPORTUNITAT PER A L'ESPERANÇA

QUADERNS

IREL

Institut
superior de
ciències religioses
de Lleida

2010 **22**

Llic. AMADEU BONET
Dra. MARTA TREPAT
Dr. JOAN VIÑAS
Mons. JOAN PIRIS

UN ALTRE MÓN ÉS POSSIBLE

LA CRISI ACTUAL,
UNA OPORTUNITAT PER A L'ESPERANÇA

Celebració del 50è aniversari
de la convocatòria del Concili Vaticà II

QUADERNS
IREL
Institut
superior de
ciències religioses
de Lleida
2010 **22**

© Amadeu Bonet, Joan Piris, Marta Trepal i Joan Viñas, 2010
Edita: Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida - IREL, 2010
C/ Canonge Brugulat, 22 - 25003 Lleida - Tel./fax 973 28 15 38
i Pagès editors, 2010
C/ Sant Salvador, 8, 25005 Lleida - pageseditors.cat
Primera edició: març de 2010
ISBN: 978-84-9779-908-9
Dipòsit legal: L-135-2010
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
C/ Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

Introducció

El dia 26 de maig de 2009, amb la Sala d'Actes de la Universitat de Lleida plena de gom a gom, a la diòcesi de Lleida vàrem celebrar el 50è aniversari de la convocatòria del concili ecumènic Vaticà II. Va convocar el concili el papa Joan XXIII, justament, el dia 25 de gener de 1959, festivitat de la conversió de sant Pau. L'acte acadèmic va ésser presidit pel Dr. Joan Viñas, rector de la Universitat de Lleida, i pel bisbe de la diòcesi de Lleida Mons. Joan Piris.

Aquest Quadern IREL vol oferir les quatre intervencions, fetes en l'acte commemoratiu, sobre l'actualitat d'un dels documents més emblemàtics del concili ecumènic Vaticà II: la constitució pastoral *Gaudium et Spes*, sobre la missió de l'Església en el món. Per aquesta raó, la taula rodona va portar per títol "Un altre món és possible. La crisi actual, una oportunitat per a l'esperança".

Com observarà el lector, en primer lloc, el professor Amadeu Bonet va fer una aproximació social, cultural i religiosa a la realitat present, per tal d'esbrinar els reptes i signes d'esperança del nostre temps. La Dra. Marta Trepà va reflexionar sobre el misteri interior de la persona i les seves expectatives en aquests inicis del segle XXI. El Dr. Joan Viñas, rector de la Universitat de Lleida, va aprofundir sobre les aportacions més significatives del concili Vaticà II a l'evolució de la societat del nostre temps. Mons. Joan Piris, bisbe de la diòcesi, finalment, va presentar una proposta pastoral per tal de dinamitzar la missió de l'Església diocesana de Lleida en la conjuntura present i en la seva missió evangelitzadora en les terres de ponent.

Celebrar un esdeveniment de fa mig segle sembla que queda molt lluny en el temps. Tanmateix, l'aplicació de les resolucions d'un concili —sigui el que sigui— mai no s'ha realitzat en uns pocs

anys. Efectivament. En un primer moment, s'intenta aplicar la doctrina conciliar amb decisió, però no sempre amb profunditat. D'altra banda i al mateix temps, hi ha algun sector de l'Església que no comparteix la doctrina conciliar i, encara que de moment no manifesta la seva disconformitat, espera que es presenti l'oportunitat per intentar retornar al passat. Finalment, quan els primers opten per una aplicació profunda del concili i els altres verifiquen llur fracàs en la pretensió de restaurar les formes del passat, aleshores, tots plegats anem optant per fer camí en la humilitat i la cooperació fraternal.

Tal vegada avui encara no som aquí, però no trigarà gaire a emergir un moviment intern eclesial significatiu de cara a aplicar la renovació evangèlica de l'Església que va voler i somniar el concili ecumènic Vaticà II, justament, convocat ara fa cinquanta anys.

A l'Església tenim futur, perquè tenim present. Un present que, atent als signes dels temps i arrelat en la tendresa de Déu, és l'espai de la veritable construcció del futur de la humanitat, en cooperació amb les persones i els humanismes contemporanis, a la llum de la frescor de l'Evangeli.

4

L'equip directiu de l'IREL desitgem que aquest Quadern... pugui ajudar a mantenir l'esperança ben viva i, també, a assolir aquest objectiu de la renovació eclesial al servei del món contemporani.

Ramon PRAT I PONS
Director de l'IREL

Lleida, 25 de desembre de 2009,
Natividad de Nostre Senyor Jesucrist

Reptes i signes d'esperança del nostre temps

Llic. Amadeu Bonet i Boldú

Reconèixer que som on som perquè hi ha coses que no hem fet bé, i la crisi actual ho demostra, i més que mai, perquè hem portat la majoria de la humanitat a un carreró sense sortida, és el primer pas per a l'esperança. Cal replantejar el nostre creixement, el nostre consum, el nostre benestar, perquè tothom pugui gaudir dels béns que ens dona la terra i el treball humà. Només quan un s'adona que ha marrat el camí és quan està en condicions de trobar un bon camí.

5

Que un altre món és possible i necessari és el que va dir Jesús, el fill del fuster de Natzaret, amb els fets, amb la paraula i amb el gest, amb el símbol, i la poesia, amb tota la seva vida-mort –resurrecció, ja fa prop de dos mil·lennis. D'aquest altre món, Jesús, en va dir el Regne de Déu. Si a algú això del “Regne” li produeix un cert “repelús” que pensi que si ho hagués formulat avui potser hauria parlat de la República de Déu, o del Pla Estratègic de Déu.

Que un altre món és possible i necessari és el que ha proclamat l'Església quan al llarg dels segles ha estat fidel a l'evangeli i a l'acció de l'Esperit.

Que un altre món és possible i necessari és el que proclamà el concili Vaticà II que es va posar a caminar ara fa cinquanta anys. Però el concili, a més de recordar-nos això, ens va donar la clau perquè el laïcat assumíssim un paper protagonista en l'Església i en la societat de cara a dur a terme aquesta tasca tan urgent com necessària; va proclamar el que el vent de la història s'havia

endut: que Església ho som tots els batejats i ens va encoratjar i enviar a ser Església en el món. El concili Vaticà II va aixecar acta de la convicció que molts cristians i cristianes estaven experimentant a la segona meitat del segle XX que una altra Església era possible i necessària per a bastir un altre món també possible i molt necessari.

Un dels canvis importants que va operar el concili penso que va ser la nova manera de situar-se l'Església davant el món. Va recuperar el món com a lloc de compromís eclesial, com a tasca eclesial perquè aquest món és el que Déu ha estimat tant que hi ha enviat el seu Fill únic. Davant del món com a "enemic de l'ànima" es redescobreix el món com a lloc de la presència de Déu, de trobada amb el germà i on s'ha de realitzar el Regne.

I és que l'evangeli, si el deixem que ens arribi al fons del nostre ésser, ens transforma la manera de veure i de viure al món. Quan explico als meus alumnes de manera esquemàtica les diferències entre ciència i tecnologia, els dic que la ciència canvia la nostre manera de veure el món, mentre que la tecnologia canvia més directament la nostra manera de viure en el món. Doncs l'evangeli, i la trobada personal i intransferible amb Jesús i amb el seu Pare, que és el nostre Pare, ens transforma la manera de veure el món, els altres, la natura, les relacions socials i interpersonals, i ens transforma la manera de viure en el món, manera de viure que és la que recull el concili: viure en el món d'una manera oberta, crítica i transformadora per tal que s'atansi a la proposta que Déu ens ha fet mitjançant Jesús d'un món on regni l'amor, la pau, la concòrdia, la justícia, el diàleg, el perdó, la solidaritat i la compassió, ...la vida plena en definitiva.

Jesús i el seu evangeli ens canvien la manera de veure el món i de viure al món; ens canvia el cor i ens empeny a canviar les estructures.

Però perquè aquest món possible es faci realitat cal que cadascú de nosaltres faci possible un altre món allí on som presents: un altre món és possible si, i només si, faig possibles altres móns en les realitats més quotidianes i properes de la meua vida personal i col·lectiva.

Què ens pot ajudar a fer possibles aquests altres mons?

La passió per fer el bé (Tt 2,14 Ell s'ha lliurat a si mateix per nosaltres, per fer de nosaltres un poble ben seu, apassionat per fer el bé). Una passió per fer el bé que poua en l'amor que ens ve de Déu com a regal i iniciativa seva a través de Jesús i que ens continua arribant a través de totes les persones que estimen al nostre voltant. I fer el bé perquè som el que fem, el que practiquem. Només fent el bé podem arribar a ser bons com el Pare del cel és bo. I resulta que fins i tot està demostrat que fer el bé és millor que no fer-lo. Qui no estigui convençut de fer el bé per raons altruistes que ho faci ni que sigui per raons egoistes: les persones que fan el bé, que treballen en tasques de voluntariat al servei d'altres persones de forma regular, són més vitals i pateixen menys estrés que els qui no ho fan, perquè aquest treball a favor dels altres allibera endorfines que afavoreixen la relaxació i el benestar emocional.¹

El canvi de regles de joc: allà on som podem ser artífexs d'una nova manera de relacionar-nos amb els altres, amb nosaltres mateixos, amb la natura i amb Déu. Tenim propostes a fer amb la nostra praxi. Amb paraules de sant Francesc d'Assís que allà on hi hagi odi, hi posi amor, on hi hagi rancúnia, hi posi perdó,... Tenim tots els elements que poden fer del nostre un altre món. Com a la llegenda del cel i de l'infern.

Explica aquesta llegenda que un dia un gran savi va anar a visitar l'infern. Hi va veure molta gent asseguda al voltant d'una gran taula ben proveïda d'aliments, abundants i bons. Però les persones que hi havia tenien cara de famolencs, gest demacrat i expressió de tristesa. Havien de menjar amb unes forquilles molt llargues, tan llargues com un rem. I per molt que estiraven el braç no aconseguien posar-se res a la boca.

El savi, que va quedar impressionat pel que havia vist, va sortir de l'infern i es va adreçar al cel. I de seguida va quedar sorprès, perquè també hi va trobar una gran taula amb menjars

1. LUKS, Adam. "The healing power of doing good" ("El poder curatiu de fer el bé") citat a la revista *Integral*, de maig de 2009, p. 16.

en la mateixa quantitat i de la mateixa qualitat que els de l'infern. I cadascú tenia també una d'aquelles llargues forquilles. Però allí no es veien cares de tristesa ni de fam. Tots estaven contents, amb cara d'alegria i de salut. I és que en el cel cadascú es preocupava de donar el menjar amb la pròpia forquilla a la persona que tenia al davant.

Allò que anomenem “cel” i “infern” ho construïm tots ja aquí. El nostre egoisme pot ser causa de la falta d'alegria nostra i dels altres. I els gestos d'amor i de solidaritat que fem pels altres, per senzills que siguin, poden contribuir al fet que un altre món sigui possible.

El treball per canviar les estructures: (Mt 25,31 Per tant, no us preocupeu, pensant què menjareu, o què beureu, o com us vestireu. Vosaltres preocupeu-vos per fer possible aquest altre món i tot això us ho donarà de més a més.)

Conten que en un país el nom del qual no aconseguixo recordar, un rei il·lustre va decidir, en morir, repartir el seu regne entre els seus dos fills bessons. Un d'ells va concebre grans projectes per fer feliços els seus súbdits. Va contractar excel·lents cuiners francesos i va obrir el pati del seu castell una vegada per setmana per oferir als seus súbdits una porció equitativa de les postres reials. Va manar de portar de tot arreu els seus poetes favorits i els millors i més hàbils joglars que van executar els seus espectacles a les places dels pobles del regne, encatifades, com era habitual, de tota mena d'excrements. L'altre príncep va decidir, en canvi contractar un enginyer que havia inventat recentment un sistema de canonades per lliurar els carrers de la ciutat de rebuigs orgànics, un arquitecte que va redissenyar la ciutat amb carrers més amples, on hi pogués entrar més llum i aire, metges que eduquessin la ciutadania per tenir cura de la seva salut. Un temps més tard va venir la pesta i va reduir a la meitat la població del primer regne, fent de passada desaparèixer el príncep amb tots els seus cuiners, joglars i trobadors. En el regne veí, en canvi, cada un dels habitants va poder continuar treballant sense escarafalls i de forma silenciosa i quotidiana per la seva felicitat i la dels altres.

Aquesta paràbola no és una faula: en l'essencial, va succeir realment a Altona² fa dos segles. Penso que des de les responsabilitats de cadascú podem anar fent possible un altre món i contribuir a canviar les estructures d'allà on participem.

El treball per canviar els cors: tenim pendent una revolució: la revolució de l'amor, de la fraternitat. Com podem fer-la aquesta revolució? Des de les coses petites i d'acord amb les nostres capacitats, com ens recorda la paràbola dels talents. En un món en crisi, o en crisis, tenim quelcom a aportar: tenim una Bona Notícia. No està tot perdut, hi ha un altre camí que ens pot portar a una vida més plena i per a tots els homes i les dones del planeta. Quan el model actual s'ha mostrat incapaç de resoldre els problemes de la humanitat, ans al contrari, els ha agreujat, podem oferir un antic camí, poc o molt transitat, que és el de l'amor i la fraternitat. És la revolució pendent. Des de la revolució francesa que pregonava la llibertat, la igualtat i la fraternitat s'han dut a terme dues grans revolucions: la de la llibertat amb els moviments liberals que des de fa segles han anat conquerint cotes de llibertat més altes, la revolució de la igualtat amb els moviments socials de diferent signe que han treballat per a fer de la igualtat una realitat més ampla. Però ens queda per fer la revolució de la fraternitat. I aquí els cristians tenim una proposta a fer. Perquè hi pugui haver veritable fraternitat, perquè ens puguem sentir veritablement germans i germanes els uns dels altres necessitem una paternitat comuna. Aquesta és una part de la bona notícia: tenim un Pare, que ens estima, que es preocupa per nosaltres, i aquest Pare, al qui Jesús anomenava Abba, és Déu mateix. És un Déu Pare i Mare que ens ha estimat tant que s'ha fet un de nosaltres per caminar els nostres camins, i des de dins de la història fer-la avançar cap a uns nous horitzons.

Tots tenim la responsabilitat de treballar per a aquesta fraternitat. Des de la família, amb els amics, des del treball, des del temps lliure, des de tots els àmbits on transcorre la nostra vida, tots podem contribuir a educar, i podem ser educats (educar = acompanyar i ajudar a treure el bo i millor de cadascú), per a construir la Fraternitat.

2. Altona és ara un districte situat en la part oest de la ciutat Hanseàtica d'Hamburg, però que durant diversos segles va ser una ciutat independent (1664-1938).

Asseure's al pou: fa uns mesos en un estudi d'evangeli sobre el text de Jesús amb la Samaritana, en Jordi Espí, que és el consiliari català de l'ACO (acció catòlica obrera és un moviment de treballadors cristians) ens plantejava per quins pous passa el camí de la nostra vida. En el moment de la reflexió personal i veient que passo per molts pous em vaig adonar que la clau de l'acció de Jesús no és passar pels pous. Jesús el que va fer és asseure's al pou, dedicar temps a la Samaritana que hi anava a buscar aigua. Per tant, d'aquell estudi d'evangeli en vaig recollir el repte d'estar on som, no de passada, sinó asseure'ns-hi per entrar en diàleg amb els companys i companyes de camí, per transformar des de dins i deixar-nos transformar, perquè en els pous del nostre camí estic convençut que també hi és Jesús mateix assegut amb nosaltres.

I per acabar plantejo tres coses que ens poden ajudar, si més no a mi m'hi ajuden, i sé que a altres també, a trobar la força necessària per a fer realitat en el dia a dia aquest altre món possible:

10

- la pregària personal, aquesta estona diària on et poses a les mans del Pare amb una infinita confiança i experimentes aquesta proximitat d'algú que està més endins que tu mateix, que t'estima com ets i que et mostra des dels signes de la vida de cada dia quina és la seva proposta,
- la comunitat que llegeix la vida a la llum de l'evangeli i l'evangeli a la llum de la vida, que és el que fem, per exemple, en la revisió de vida als grups de l'ACO i que ens posa en el dinamisme de l'acció-reflexió-acció, tot veient el que passa al nostre voltant, jutjant-ho a la llum de les propostes de l'evangeli i actuant per fer possible aquest altre món,
- i l'eucaristia. Ens deia el Pare Àngel Briñas, en una trobada del dia de l'Apostolat Seglar i l'Acció Catòlica a Carrassumada, parlant de l'eucaristia, que si no hi anem no passa res (aquesta afirmació va escandalitzar algú que es va quedar amb aquesta primera afirmació i no va seguir el raonament). —És normal que no passi res, ¿què ha de passar? —preguntava ell. I continuava: —El que és preocupant és que milers de cristians participin de l'eucaristia i tampoc no passi res.

Aquí hi ha la clau: participar en l'eucaristia per deixar-nos transformar personalment i comunitàriament per aquest Jesús que se'ns ofereix com a aliment per als qui pelegrinem pels camins d'aquest món amb la mirada posada en l'horitzó de la utopia del Regne de fer possible un altre món.

26 de maig de 2009

La resposta del cristià

Dra. Marta Trepap

Aquest any conmemorem el 50 aniversari de la convocatòria del Concili Vaticà II. El tenim una mica oblidat, però malgrat el temps que ha passat és encara tan viu, tan actual! Parlar del goig i l'esperança que un altre món és possible... és com si en certa manera tornéssim a reviure aquells anys de joventut... Però, i ara? Què podem dir els creients actuals, què podem aportar per tal de fer present aquell missatge en el nostre món?

13

Angoixes del nostre temps

Vivim temps d'incertesa en tots els àmbits, de contradiccions, de recerques. En el nostre món occidental hi ha molta gent amb les necessitats bàsiques cobertes, malgrat la crisi, que és un toc d'alerta, hi ha un tercer món cada vegada més empobrit, bosses de pobresa en la nostra societat occidental del benestar.

Però, paradoxalment, fins i tot en el món més benestant, malgrat que s'hagin aconseguit una serie d'avantatges i comoditats, la insatisfacció és més que mai una característica del nostre temps i de la nostra cultura. Només cal veure la xifra de medicaments, tranquil·litzants, ansiolítics, antidepressius que s'arriben a consumir!

Vivim, amb l'agenda plena d'anotacions, una vida literalment "ocupada", en el pitjor sentit de la paraula i en la qual sovint no queda marge per atendre el més important. Però no són les ocupacions l'únic obstacle, ho són: la instal·lació permanent en la superfície d'un mateix; quan reduïm el ser en aparentar davant

dels altres, o quan ens identifiquem tant amb el que fem que ens reduïm a una substantivació de la nostra feina (sóc psicòloga, sóc mestre... com si la feina ocupés tota la nostra identitat. I com deia Lacan, el llenguatge és l'expressió de l'inconscient) o quan convertim la nostra vida i les nostres activitats en una recerca sistemàtica de l'oblit de nosaltres mateixos; la mirada superficial, les relacions possessives, la dispersió en mil estímuls; l'avidesa de tot: consumir béns materials, però també novetats, estar al cas de tot, que no se'ns escapi res...

És la jungla de la competitivitat, la lluita per la supervivència, la recerca de l'eficàcia per damunt de tot; l'impuls d'anar sempre mes enllà. Quan s'ha aconseguit una fita, es frueix poc temps perquè ja es vol alguna cosa més i s'obre un buit interior que reclama ser omplert; una vida centrada en la possessió i la dispersió en activitats in comptables, incapaç d'escoltar i de relacionar-nos en profunditat. Com diu el filòsof Martin Buber: qui no està present ell mateix, no pot percebre cap presència.

14

Els cristians hauríem d'aportar una resposta a aquesta insatisfacció. Però no una resposta teòrica, intel·lectual, amb paraules molt boniques, perquè de paraules en sentim moltíssimes al llarg del dia i en el nostre món occidental utilitzem moltes teories, però poca vida.

Una resposta que donés un missatge d'alegria, de goig. Potser hauríem d'insistir molt més en aquest tret diferencial del cristià: sens dubte la caritat és l'eix del missatge cristià, però hi ha molta gent que sense ser creient és molt solidària i generosa. En canvi, l'esperança potser també podria ser una tarja de presentació del cristià, que ens donés una identitat: viure amb alegria malgrat tot, les dificultats i les penes la malaltia i la mort.

Què hem de fer? Què podem fer?

Hi ha una cita de l'Apocalipsi 3,21, que és especialment suggerent:

“Mira, sóc a la porta i truco. Si algú escolta la meua veu i obre la porta, entraré a casa seva i soparé amb ell i ell amb mi.”

“Mira, sóc a la porta i truco”. Aquesta és una imatge ben provocativa. La vivència d’aquesta trucada... per a mi això és la fe adulta. Molts de nosaltres hem tingut la sort de rebre una educació creient, però potser no és suficient.

I aquesta trucada es fa de maneres molt diferents i en moments de la vida de tota mena. Cada persona en té una vivència diferent, segons les seves particulars circumstàncies.

Simone Weil deia que en un món assedegat d’infinít, Déu hi és present per mitjà de la seva absència.

El poeta Luis Rosales diu en un poema

“De noche iremos, de noche
Sin luna iremos, sin luna
Que para encontrar la fuente
Sólo la sed nos alumbrá.”

O sigui que la trucada pot ser en aquesta manera que tenim de funcionar en la nostra societat... Potser la crisi també és una trucada.

Sóc a la porta i truco. Si algú escolta la meua veu

Però es necessita el silenci per deixar espai, per crear el clima per tal que, per sota de les relacions superficials vagin apareixent les capes profundes de la persona i aflorin les possibilitats de l’autèntica comunicació i l’autèntica relació amb la realitat i amb les persones, més enllà de les paraules i les idees amb què sovint la substituïm.

En la nostra cultura occidental tenim una confiança il·limitada en les idees, és el nostre gran instrument per a l’explicació i el domini del món, però com deia un bon amic, ningú no s’emborratxa només amb la paraula vi...

Si algú escolta la meua veu i obre la porta... Perquè cal obrir la porta. I els creients hem sentit la trucada i hem sentit la seva veu, si no, no seríem aquí... Però, obrim la porta?

No podem reduir el fet de creure com si la fe fos un regal que es pot guardar en qualsevol racó de l’ànima o de la vida, sense

que ens calgui fer res per exercitar-la i sense que afecti en absolut la nostra manera de viure.

Per obrir la porta cal conèixer-se a si mateix. Allò amb què em faig mal i allò amb què faig mal. Allò que em tanca, m'aïlla profundament i m'empobreix... Però, sobretot, cal obrir-me a aquesta presència. I això s'ha de treballar... avui dia tothom sap que no en té prou, amb el que va aprendre a l'escola ni a la universitat. Fem màsters i cursos, anem a congressos i a fires i a jornades i simposiums... Les empreses dediquen temps i diners a I+D, a posar-se al dia... i els creients no valorem l'imprescindible que és formar-se i aprofundir en la nostra fe... i sovint no sabem obrir la porta.

Perquè si l'obrim, les nostres vides es transformaran inevitablement. I els altres sí que percebran que hi ha alguna cosa diferent en la nostra vida... si no, només són paraules, per molt bona voluntat que tinguem.

I ens perdem el millor

Entraré a casa seva i soparé amb ell i ell amb mi. Un sopar és una festa, una ocasió de celebració, d'alegria. Sovint m'admira quantes vegades surten als evangelis sopars de Jesús, les bodes de Canà, les trobades a casa de Llätzer i les seves germanes, l'autoinvitació de Jesús a casa de Zaqueu, el sopar a casa de Simó quan la pecadora li renta els peus amb les seves llàgrimes i els hi ungeix amb perfum...

Aquesta és una alegria diferent que omple tots els àmbits de la persona i que quan s'ha tastat no s'oblida i se segueix buscant... si no ens oblidem de treballar-nos, de llegir, de reflexionar, de demanar-la...

Perquè aquesta alegria és la clau de volta per al cristià, quan també en els moments difícils pot mantenir un filet d'esperança.

I al llarg de la vida hi ha situacions penoses: els patiments físics, els fracassos, les decepcions, el pes d'una responsabilitat o una tasca insuportable, la soledat, l'experiència de l'absurd, el desànim radical, la falta de forces, els moments de desesperació...

Però la persona que ha viscut l'experiència d'aquesta alegria, que, si jo li obro la porta, ell entrarà a sopar amb mi i jo amb ell, ja no s'espera que Déu elimini el patiment perquè Déu es revela llavors no com la solució als problemes de la vida, sinó com la presència que fa possible viure enmig dels problemes sense perdre l'esperança.

Mirada a la societat: reptes i signes d'esperança

Dr. Joan Viñas

Des de la promulgació pel concili Vaticà II de la constitució *Gaudium et Spes*, el de 7 desembre de 1965, molt ha canviat el món. Rellegir el document a finals de la primera desena del segle XXI és molt interessant. Tot el document, per a mi, és de gran actualitat. Això ho puc valorar de dues maneres: una, que no hem avançat gaire en aquests quasi cinquanta anys, i, l'altra, que la inspiració dels autors del document era transtemporal, molt humana, que serveix per als homes i dones de tots els temps. La impressió que m'ha fet la seva relectura és que els autors estaven molt i molt ben inspirats. L'Esperit bufava fort per les sales conciliars. Llàstima que no haguéssim fet més cas del document!

Avui dia no hi ha la guerra freda de russos contra americans, atès que ha desaparegut el comunisme, però la carrera armamentística continua. Teníem l'esperança, quan va caure el Mur de Berlín el 1990, que els milers de milers de milions de dòlars i rubles destinats a la fàbrica d'armaments, amb l'argument de l'armament preventiu davant l'enemic —rus o americà— ara ja no seria necessari, i amb una part petita d'aquests diners s'acabaria la fam i la misèria al món i aquest seria més just.

Però per desgràcia, les diferències entre l'anomenat primer i tercer món s'han accentuat, i avui ha augmentat la despesa militar i la venda d'armament que manté més de 34 conflictes al món. Els habitants del planeta no estem més segurs, potser ans al contrari, ja que el terrorisme s'ha estès a escala mundial i colpeja arreu, cap lloc del món n'està lliure. Les injustícies a nivell mundial no s'han resolt: més pobres, més persones morint de gana i de set

i de malalties ja resoltes al primer món, on s'exclou cada vegada a més gent.

El document conciliar demana la creació, dins de la comunitat de les nacions, d'institucions que promoguin i controlin el comerç internacional. Que bé que ens hagués anat; la seva manca, avui, es diu que és la causa de la crisi econòmica mundial que vivim, per la manca de legislació i de controls internacionals! Cal seguir-hi insistint!

La necessitat d'edificar la comunitat internacional, que les nacions desenvolupades ajudin les menys afortunades i respectin el seu bé comú, segueix essent del tot necessari avui dia.

Tocant a les relacions entre l'Església i les persones, el concili proclama la llibertat de consciència de cadascú. Textualment, diu que no ha de tenir por a una oposició entre la ciència i la fe. Demana que totes les activitats humanes estiguin al servei de la humanitat.

La ciència i la tecnologia han avançat molt i no sembla que s'aturin: constantment es descobreixen i comercialitzen nous aparells que ens ajuden a viure amb més comoditat, més salut i més temps. Alguns pensen que no s'aturarà i la humanitat sabrà trobar la sortida a tots els seus problemes: Noves formes d'energia quan s'acabi l'actual, colonització d'altres planetes quan aquest estigui més malmès, etc.

Altres lluitem perquè aquest món sigui ben tractat, no explotat. La consciència ecològica ha augmentat, han aparegut creixents teories com la de Gaia, o la consideració del planeta com un ésser global, que cal respectar, i l'ecoètica. Hi ha moltes organitzacions que pregonen aquesta sensibilitat i s'està investigant noves formes d'energia més sostenible. Es demana un consum responsable i una distribució de la riquesa i que s'acabi la venda d'armaments.

Què bé que aniria que les persones féssim cas de les recomanacions del concili! Són tantes i tan importants i tan d'actualitat, que es necessiten moltes hores d'anàlisi i reflexió i en pocs minuts no es poden exposar. Selecciono, a tall d'exemple, la número 15: "La humanitat, gràcies a la intel·ligència humana, ha fet grans avenços en les ciències, la tècnica i les arts, en la recerca i el domini

del món material, però cal perfeccionar la naturalesa intel·lectual de la persona humana mitjançant la saviesa, la qual atrau amb suavitat la ment de l'home a la recerca i a l'estimació de la veritat i el bé. I diu el concili: la nostra època necessita aquesta saviesa per humanitzar tots els nous descobriments de la humanitat. Advertim que moltes nacions econòmicament pobres, però riques en saviesa, poden oferir a les altres una extraordinària aportació". Cal un renaixement i aprofundiment en l'espiritualitat, retirar-nos freqüentment al silenci del nostre interior, anar a la recerca i beure de les fonts de l'espiritualitat.

Estem vivint en la seva cruesa una crisi econòmica sense precedents, atès que és mundial. Tota crisi és una oportunitat per repensar les relacions econòmiques, l'evolució que portem, i dissenyar nous camins i noves formes de viure més solidàries, més humanes. Tot això ens demana el concili Vaticà II, que ja denunciava les relacions econòmiques basades exclusivament en la força del poderós, que demanava que no estiguéssim sotmesos al diner ni a socialitzar-lo. L'espiral "producció – consum" com a solució única del progrés infinit comença a estar en crisi; alguns empresaris ja diuen que la crisi és del model de societat.

Ningú no nega que la crisi és ètica. L'egoisme humà desenfrenat i sense límits, estimulat per tots els mitjans com a model de felicitat, idolatrant el diner, el poder, el prestigi, el fet de tenir per sobre de l'ésser, sense preocupar-se dels mitjans per aconseguir-ho; siguin ètics o no, comportin rebaixes morals populistes de la legislació per aconseguir vots i mantenir-se en el poder, la mentida, l'engany com a mitjà per aconseguir les coses; és a dir, el fi per sobre dels mitjans, la venjança quan no et donen el que demanes, i tantes i tantes altres mancances ètiques i morals han abocat a aquesta crisi mundial sense precedents.

La formació primària, secundària i universitària també està en crisi, no s'està satisfet amb els seus resultats. Els canvis vers una millora provoca neguits i crítiques, però l'actual sistema no agrada.

Molts pretenen tornar a la situació anterior, com si no hagués passat res, sense aprofitar la crisi per rellegir, per exemple, les recomanacions del concili Vaticà II, que posen el dit a la nafra,

atès que ataquen el cor del problema i proposen un canvi. Demana fer cas del més profund de la consciència de l'home, on hi ha una veu que ressona a les oïdes del cor, que ens adverteix que hem de fer el bé i evitar el mal, i que és la dignitat humana. És el que uneix els homes en la recerca de la veritat i de la resolució dels problemes morals que es presenten a l'individu i a la societat. Amb llibertat, cal deixar actuar la convicció interna personal, i no sota la pressió d'un cec impuls interior o una mera coacció externa.

Amb relació a quan es va promulgar el concili Vaticà II hi ha hagut una major relaxació de principis i valors. Els homes i dones, com que ens creiem capaços de tot, de solucionar tots els problemes de la humanitat, com si fóssim totpoderosos, hem procurat treure de la nostra quotidianitat aspectes tan humans com el sofriment i la mort, o els hem vulgaritzat, com quan els mitjans de comunicació ens ensenyen com si fossin "normals" les morts violentes o les situacions de fam diàries en països del Tercer Món. Diu el concili que portem a dins la llavor d'eternitat que s'aixeca contra la mort, desig que la tècnica o la biologia modernes no satisfan, mentre que la fe cristiana ensenya que serà vençuda.

22

Penso que no només és possible un altre món, sinó que hi estem abocats. La crisi actual és una oportunitat d'esperança. L'actual crisi econòmica ho és de principis i valors; és l'egoisme, l'individualisme imperant reeixit pel neocapitalisme defensor de la llei de la selva, llei del més fort i del més espavilat, en què el fi justifica els mitjans per aconseguir l'objectiu amb el relativisme ètic del "tot val si triomfo". Es justifica la política "d'efectes col·laterals", sigui calúmnies, mentida i descrèdits a persones, i violència verbal i física en el primer món, sacrificant persones, usant-les com a "recursos humans", acomiadant sense pietat o contractant i subcontractant a sous al més baixos possible per a continuar tenint molts beneficis.

Una crisi és, com sempre, una oportunitat per a repensar el camí i els comportaments que ens hi han abocat, i generar noves vies per sortir-ne, evitant caure en els mateixos o altres defectes. És clar que existeix el perill de no poder aixecar-se de la caiguda en la crisi, o que la por ens immobilitzi i l'egoisme i els costums

i defectes adquirits ens faci treballar per recuperar la situació benestant anterior, opressora de les dues terceres parts de la humanitat, totalment injusta, però que ens convé, atès que ens permet seguir gaudint de la societat del benestar i de la comoditat i del consum desmesurat de coses no essencials, mentre que la majoria no tenen el mínim per a viure.

L'esperança és un dels missatges dels Evangelis, la proposta de Jesús, el líder més gran de tots els temps, per a salvar-nos individualment i socialment, fins i tot superant l'absurditat de la mort —la darrera i definitiva crisi dels éssers vius— amb l'esperança fundada en la fe raonable, que no demostrable, de la resurrecció; en el fet que no tot està perdut i acabat, sinó que hi ha un altre món en una altra dimensió, just i en pau, i ple de joia i felicitat, i que cal anar-lo construint en aquesta vida amb la nostra lluita individual i el nostre compromís social vers un món més just, més ecològic, més solidari, en el qual tots som germans d'una mateixa família, en què quan un sol home o dona pateix ens repercuteix i ens afecta i hem de tractar d'ajudar-lo, no sent indiferents, encara que ens sembli que ens supera la situació, que els mitjans de comunicació social ens la presentin “normal” en certes regions d'un mateix món avui dit globalitzat i amb llibertat de circulació de capital i empreses i mercaderies, però no de persones.

L'única manera de comunicar als pobres la bona notícia és que “la notin”, és tal i com ho va fer Jesús i tantes i tantes persones al llarg de la història, tot imitant-lo: ajudant-los, donant la vida per ells —sigui amb temps, amb recursos personals (diners), jugant-nos el prestigi personal— i amb paraules —oferint l'ensenyament d'aquest camí de vida en plenitud. Només amb paraules i sense fets (o amb fets contradictoris) és la pura hipocresia i un insult a la intel·ligència humana. Sense exemple de compromís de vida personal, sense dobles morals de viure jo en una escala de valors que demano als altres però no practico, amb luxes mentre altres pateixen, però tenint la gent contenta i enganyada amb promeses populistes que et fan guanyar prestigi i votacions avui, però que són falsedats —pa per avui i gana per demà, podríem dir en alguns casos, practicant el terrorisme institucional dels poderosos, el

cinisme de guant blanc— que quan es descobreix la mentida en arribar els incompliments, aleshores apareix el desencís, la desconfiança en el sistema, el fet de quedar-se a casa per no anar ni a votar, el creure-s’ho com a mal menor ja que “ens ho ensenyen” i practicar-ho després en les relacions quotidianes, escampant el mal com taca d’oli en la societat. No és estrany, doncs, l’aparició a escala mundial del terrorisme aprofitant-se dels desesperats, capaços d’immolar-se enganyats per líders que els ofereixen sortir de la injustícia i de la pobresa prometent-los una altra vida millor amb el seu sacrifici per la causa.

Avui dia hi ha grups de persones, especialment joves, que com sempre són minoritaris, crítics amb el sistema, que volen canvis perquè intueixen que l’actual condueix al desastre. Grups ecologistes, ONG conscienciades, que són l’alegria i la joia del nostre temps, ja que estan disconformes amb l’actual conformisme i passivitat, que es rebel·len contra aquest estat depressiu social del “no hi ha res a fer”. Crec que se’ls ha de tenir en compte i ajudar a conduir les seves reivindicacions per aconseguir uns resultats positius.

24

Les angoixes i tristeses que avui tenim i patim són les de sempre: com els poderosos s’aprofiten de la seva situació de poder i no comparteixen els seu poder i possessions amb els que no tenen ni el mínim per a viure. A mi m’interpel·la la paràbola del ric Epulon i el pobre Llätzer; una imatge d’allò més crítica amb el sistema que regeix el món. Hi ha un gran imperi, altres que s’hi acosten, un sistema econòmic mundial que fa que el món estigui mal desenvolupat, amb riqueses desmesurades d’uns pocs i milions de persones que passen necessitats. D’altra banda, les malalties i la mort colpegen tothom i una educació basada en la comoditat i l’esforç escàs fugint d’acceptar la realitat de les limitacions humanes fa que no se sàpiguen assumir adequadament, i així s’incrementa el sofriment.

La declaració *Gaudium et Spes* ens recorda i proposa tots aquests ensenyaments dels Evangelis, mirar i seguir Jesús. Conclou amb el número 93, demanant als cristians l’adhesió als evangelis, vetllant per allò nuclear: la dignitat humana, a la cerca de la frater-

nitat universal sota l'impuls de l'amor, amb esforç generós i unit, per respondre a les urgents exigències de la nostra edat. Demana unitat en tot allò que és necessari, llibertat en allò que és dubtós, caritat en tot. Cooperar amb tothom, creients i no creients, en veritable pau, amb estimació i pràctica de la justícia, a l'edificació del món; oferint els cristians l'amor que Jesús ens demana que exercim per tal que ens reconeguim deixebles seus (Jn. 13,35).

El concili demana als cristians “que reconeixem i estimem efectivament Crist, el nostre germà, en tots els homes, amb paraules i obres, donant testimoni de la Veritat, i que comuniquem als altres el misteri de l'amor del Pare. Per aquesta via, en tot el món, els homes se sentiran despertats a una viva esperança, que és do de l'Esperit Sant, per tal que, arribada l'hora, siguin rebuts en la pau i summa benaurança en la pàtria que brillarà en la glòria de Déu.” L'evangeli, la Bona Notícia de Jesús, avui dia és de gran actualitat i més necessària que mai per aixecar el nivell moral i ètic del món i superar el desencís de les persones.

Concloc que la constitució *Gaudium et Spes* és de gran actualitat; s'ha avançat en uns aspectes, però en queden molts encara per anar desenvolupant. Les propostes són molt necessàries i urgents avui dia; recomano que el llegim, meditem i en prenem bona nota, aplicant-lo a les nostres vides.

Cinquanta anys de concili

Mons. Joan Piris
Bisbe de Lleida

Estic convençut que la comunitat catòlica seria molt diferent si no s'hagués enriquit i actualitzat amb les intuïcions del Vaticà II que demanaven deixar de ser fi en si mateixa per a tornar-se “sagrament universal de salvació”, solidària amb els goigs, esperances i angoixes de l'ésser humà (GS 1). Una Església com a comunitat que demanava al seu interior unes relacions menys piramidals i més fraternes, i que deixava clar que ja no és del tot correcte pensar i parlar d'Església “i” Món en paral·lel, sinó d'Església “en” el Món. En aquests cinquanta anys s'han donat passes per mirar de situar-se davant el fenomen de la secularització o l'autonomia de les realitats temporals... i fer esforços per intentar obrir camins de diàleg ecumènic i interreligiós, i fins i tot procurar conviure amb l'increença en molts nivells. Queda molt per fer, però tot això és esperançador si volem treure'n conseqüències.

Per tant, certament “*un altre món és possible*”, encara que el concili no podia preveure del tot el gran canvi cultural que s'ha produït. Som nosaltres els qui hem de fer el possible per afrontar els canvis sense posar-nos nerviosos ni caure en temptacions d'enyorances o restauracionisme. Les èpoques són diferents però la missió sempre és la mateixa: *evangelitzar*.

1. Tenint en compte les aportacions conciliars, començaria per unes afirmacions globals que després detallaré: és primordial que centrem la nostra fe i acció pastoral en *Jesucrist*, en la seva relació radical amb el Pare Déu i els fills de Déu, sobretot els nostres germans més fràgils, i que oferim la bona nova de Jesucrist com allò que és, bona notícia de l'Amor i la Gratuïtat de Déu; i també que ho fem donant la importància deguda a la diversitat de ministeris i carismes en l'Església, que és un cos, una comunitat de creients, no una multitud ben organitzada.
2. En l'Església parlem ja fa molt de temps de la necessitat d'una "*nova evangelització*", però ens cal traduir-la en *opcions explícites*. La pastoral, o *activitat de l'Església orientada a anunciar i instaurar el Regne de Déu*, és un procés que mira a la vegada la conversió dels altres i la nostra pròpia. Per dur-la a la practica, cal fer un "discerniment" entre diferents possibilitats i *OPTAR*, o sigui, *marcar preferències*, concedir la *primacia* a una cosa i *posposar-ne* altres. No és possible quedar-se amb tot (com una nova Arca de Noè).

Això té implicacions: perquè les opcions pastorals *no es fan d'un cop per sempre*, demanen una anàlisi de la situació i un projecte global al que es vol arribar i que, després, serà necessari *confrontar, revisar, corregir...* És una feina en la qual han de poder integrar-se totes les realitats de les diòcesis: persones, grups, institucions. I tampoc *és indiferent el mètode* escollit per a dur a terme aquest treball. Prescindir de tot mètode és una temptació freqüent en l'Església sota el pretext de no voler "encotillar" l'Esperit. Cal superar els temors i recels que hi ha a l'hora d'emprar mètodes en la pastoral, mètodes de comunicació, de planificació, d'oració i discerniment comunitari, etc.

3. Ara bé, parlar de *discerniment comunitari* és afirmar expressament l'espiritualitat de comunió i la necessitat d'un estil vida caracteritzat pel diàleg i la coresponsabilitat, la reconciliació, la comunicació de béns, l'amor recíproc, procurant afavorir la participació en l'elaboració de plantejaments i decisions 'or-

gànicament', activant "entre tots" els instruments pastorals necessaris. Això suposa *actituds sinodals*, que vol dir no tan sols més treball en equip sinó "en comú" i fins i tot "en xarxa".

La coresponsabilitat és una de les exigències i expressions més significatives de la comunió, i l'Església ha de ser signe sacramental d'aquesta nova manera d'existir... Per això cal una estreta coordinació de tots els sectors (evangelització, catequesis, litúrgia, ajuda fraterna, etc.) i tots els moviments i associacions, de manera que estiguin integrats en la pastoral diocesana preveres, religiosos/ses i laics, no ignorant-se mútuament o, pitjor, contraposant-se, salvant sempre la vocació pròpia de cadascú i la legítima llibertat d'iniciativa.

4. Això demana, si més no, dues coses: fer una *Opció per la globalitat* i promoure "accions evangelitzadores" (és a dir, "preferir" una pastoral missionera).

En un món on la interdependència és cada vegada més gran, cal un canvi d'òptica, de visió, que significa partir del conjunt per anar al que és particular (*el conjunt és el que dona sentit a les parts.*) La teologia conciliar de l'Església-Cos de Crist i de l'Església-comunió exigeix la globalitat com a enfocament de tot el particular. La parròquia, per exemple —aquella "*determinada comunitat de fidels constituïda de manera estable en l'Església particular, la cura pastoral de la qual s'encomana a un rector com a pastor propi sota l'autoritat del bisbe diocesà*" (CJC 515,&1)— és una part de la diòcesi. Si no s'esdevé així, es multiplicaran esforços que no donaran els fruits desitjats, com passa, de fet. Mentre no s'assumeixi una visió global, no ens alliberarem del pes del passat, encara que anem canviant vocabulari, com si haguéssim assumit la nova teologia.

D'altra banda, una pastoral missionera buscarà superar la *pastoral* basada *principalment* en una sacramentalització amb poca evangelització prèvia. Avui és una exigència *revisar aquesta pastoral per tal d'adaptar-la a la nova situació* (GS 4,11,44), (*no basta baratar el llenguatge o millorar-ne la presentació*). *El nou context cultural i l'anèmia del catolicisme actual són una forta crida a superar la inèrcia pastoral que arrosseguem*

(tot i que això implica “patiments afegits” als mossens i agents de pastoral).

Tenim sense resoldre qüestions agreujades per condicionaments històrics que no acabem de superar (i també hi ha “fixacions” més que discutibles). Al nostre país són pocs els qui senten necessitat de conèixer el cristianisme a fons. Uns perquè el donen ja per conegut i altres perquè no esperen que això els dugui a solucionar els problemes de cada dia. Tenim bastants batejats que no senten la necessitat de confrontar amb l’evangeli les seves actituds, les opcions radicals, els compromisos temporals... i que quan els ho proposem “no ho volen fer”.

D’altra banda, són molts els qui pensen que els cristians (*ells diuen l’Església*) estem encara massa lligats a determinades classes socials o preferències polítiques... I hem de reconèixer que podem oferir a la gent del carrer pocs “*testimonis evangèlics comunitaris*”, més aviat ens veuen com una massa amorfa i poc compromesa... o amb una diversitat tal que gairebé desconcerta.

30

Jo demano a cada “comunitat de fidels” que revisi periòdicament com està responnent a la seva vocació i missió: per exemple, fins a quin punt estem preocupats i fem alguna cosa no tan sols per la nostra fe sinó per la dels altres; quin i com és el nostre testimoni de vida cristiana; quina contribució positiva dóna la nostra parròquia a la comunitat humana del seu entorn, als seus problemes socials, vida política, relacions econòmiques més justes, vida cultural, mitjans de comunicació, problemes de joventut, de marginació, de malalts, d’emigrants, de problemàtica familiar, de presència en centres escolars...; què oferim als “allunyats”, què fem per visitar-los, per “acollir-los” sense prejudicis i per “acompanyar-los” en el camí de la vida. Perquè, de vegades, fem una descripció gairebé dramàtica dels canvis que estem vivint i, després, com a solució no es diu més que: cal cuidar les homilies, aprofitar les catequesis ocasionals, etc.

Per tant: quan parlo de promoure “Accions evangelitzadores” vull dir que:

- 1r Hem de presentar l'evangeli com una "Bona Notícia" i un "anunci joiós" que ajudi a descobrir el sentit de la vida a la llum de Crist i voler fer-lo arribar a totes les parcel·les de la vida humana (sense dissociar fe-vida), emprant la paraula en totes les seves formes –MCS– (EN 42-45); i en la qüestió dels sagraments, atenent la pietat popular amb actitud acollidora (EN 47-48), però també catequètica.
- 2n Hem de presentar el nostre testimoni en clau de proposta i invitació. Proposar no és imposar ni pressionar. Es presentar la pròpia fe com un oferiment sotmès a l'adhesió o al rebuig. "Se trata de despertar las conciencias sin buscar dominarlas, dar testimonio de un sentido sin esperar que será reconocido por todos, anunciar la fe cristiana en el seno de múltiples mensajes: 'si tú quieres', repetía Jesús. Lo mismo la Iglesia: su misión es hacer una llamada a la libertad de las personas y a sus conciencias" (J. Rigal).
- 3r Cal donar preferència al testimoni viscut ("gestos") (EN 41)... i als contactes personals (EN 46), amb una presència i servei "d'igual a igual", sense cap actitud de domini; tampoc situant-se com el que té fe, el que sap i coneix i ho comunica a qui no té o no coneix... L'evangelització és un procés viu i el receptor ha de poder assumir el missatge i fer-lo seu de forma personal... Tard o d'hora, la gent es pregunta sobre el sentit de la vida i l'oferta cristiana és quelcom capaç de donar sentit i direcció a l'existència humana.
- 4t Però, *el testimoni d'un sol individu és insignificant* i allò decisiu és el testimoni d'una comunitat de testimonis en la vida de la qual es pugui intuir i captar la força salvadora i humanitzadora que hi ha en Jesucrist. Evangelitzar no és un acte aïllat i individual. Serem molts o pocs, joves o grans, però allò que cal és un conjunt (pastors i fidels, cristians dèbils o forts, nens o adults, pecadors o sants...) que faci veure un estil de vida propi de "homes i dones nous" que viuen arrelats en Jesucrist i irradien esperança.
- 5è Com a CRITERIS (cap. VII d'EN) per posar en marxa accions evangelitzadores la meua proposta és:

- partir *dels signes dels temps* (fenòmens que caracteritzen una època), però sense cap reduccionisme: som “*mediació*” (testimonis autèntics) de la salvació integral (de tota la persona –cos i ànima– i de totes les realitats...);
- donar prioritat als qui encara no han rebut la fe (no a una pastoral “aclaparada” pels que hi vénen habitualment...);
- dedicar més energies als adults que als nens (o a aquests, però acompanyant-ho d’una acció coordinada amb els joves i adults –evangelització de les famílies–);
- encoratjar més la plena participació dels batejats (tractar de fer present l’Església com una comunitat de creients i no sols com una tasca de capellans i religiosos);
- i exercir la funció crítica davant qualsevol situació que atempti contra els drets humans.

Algunes conclusions:

32

- 1a Reconèixer que és urgent col·locar-nos en una situació de *permanent* educació de la fe o revisió de vida a la llum de l’Evangeli.
- 2a Però la vertadera educació de la fe adulta s’ha de fer *al si d’una comunitat* oberta als valors del canvi, progrés, alliberament i secularització, i en un procés de discerniment i avaluació permanent, amb relacions interpersonals, relacions de grups on les persones es coneixen les unes a les altres i on es poden desenvolupar experiències de fraternitat, i sempre també alimentant la pertinença a l’Església..., que s’encarna en les esglésies particulars (*diocesanes*) i amb ministeris i tasques diferents que s’han de coordinar de manera *complementària i subsidiària*: papa, bisbes, preveres, membres de vida consagrada i laics... cadascú segons el do, el carisma i el ministeri rebut, superant la nostra llarga tradició de clericalisme.

I, finalment, voldria també rompre una llança en favor de la importància de la tradició, recomanant alimentar-ne el seu sentit i la necessitat de respectar-la. Però entenent-la i emprant-la no

com una arma contra les innovacions, sinó com una poderosa font d'inspiració, i com un compromís responsable de nous increments i progrés continu. «Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis» (1Cor 11, 23). *Rebre i transmetre*, és la tradició de la qual sant Pau es mostra gelós. Rebre i continuar a transmetre amb fidelitat i amb integritat constitueix una cadena que no pot ésser trencada —“*guarda el tresor de la fe, defuig les xerrameques irreverents i les polèmiques d’una falsa ciència espiritual*” (1Tim 6, 20)— sense alteracions i interpretacions arbitràries, o mites d’ahir i d’avui (Cfr. 2Tim 4, 4). Això és un deure en el nostre moment històric, sobretot en allò que es refereix a continguts inalterables de la fe catòlica. És molt fàcil suprimir, però no tan fàcil substituir..., sobretot quan es busca i es vol de debò, no una substitució qualsevol, sinó una substitució que tingui un autèntic valor.

Podem alegrar-nos sincerament dels esforços que ja es fan (també a Lleida)... i animar aquells altres que caldria fer per un *aggiornamento* de qualitat a nivell de doctrina i de pastoral, a fi d’obtenir una fe més profunda, més pura, més compromesa; una vida cristiana més intensa en totes les dimensions, individuals i socials; un testimoniatge de vida en tots nosaltres de més adhesió a l’evangeli i a l’exemple de Jesús i, per tant, més eficaç de cara a la salvació de les generacions actuals.

Índex

Introducció	3
Reptes i signes d'esperança del nostre temps, Llic. Amadeu BONET I BOLDÚ	5
La resposta del cristià, Dra. Marta TREPAT	13
Mirada a la societat: reptes i signes d'esperança, Dr. Joan VIÑAS.....	19
Cinquanta anys de concili, Mons. Joan PIRIS.....	27

COL·LECCIÓ QUADERNS IREL

Directors: Ramon Prat i Carles Sió

1. MANUEL LLADONOSA I VALL-LLEBRERA
(exhaurit)

*La sal de la Terra. Estudiants cristians
en la Universitat i la societat.*

2. M. CARME AGUSTÍ I BARRI (exhaurit)

*El pessebre: icona de la recerca humana.
Una resposta a la crisi religiosa actual.*

3. AMADEU BONET I BOLDÚ

*Vers un laïcat col·laborador de Déu en
la creació.*

4. MANUEL LLADONOSA I VALL-LLEBRERA

L'aposta de la fe.

5. RAMON PRAT I PONS (exhaurit)

Ser cristià avui. Una experiència.

6. JESÚS GARCÍA

Presó i reinserció. Realitat o utopia?

7. AGUSTÍ BORRELL

*Jesús de Natzaret. A la recerca d'una
biografia.*

8. JORDI FONT

*El fet religiós, vehicle de salut i vehicle
de malaltia?*

9. FRANCESC GAMISSANS, o.f.m.

Chesterton, la persona i el pensament.

10. ANTONIETA MATEUS I GORGUES

Humanisme i religió.

11 i 12. JOSEP MARTÍ CRISTÒFOL

*Lectura metafísica-teològica de la
poesia d'en Màrius Torres.*

13. FRANCESC GAMISANS, o.f.m.

*El papa Joan XXIII, paradigma de
bondat i pau.*

14. CARLES SIÓ I ROCA

Progressem èticament?

15. JOAN JESÚS MORAL

Fenomenologia i discerniment.

16. DIVERSOS AUTORS

*40è aniversari del concili ecumènic
Vaticà II. Balanç i prospectiva.*

17. JOAQUÍN RECASENS MURILLO,
franciscà

*Creació i ecologia. Festa divina, compro-
mís humà.*

18. M. CARME AGUSTÍ I BARRI

*Autoconeixement i experiència de la
bondat de Déu: la pregària.*

19/20. N. M. FARRÉ I BARRIL

*Les religions de Lleida: creure en la
diversitat.*

21. RAMON PRAT I PONS

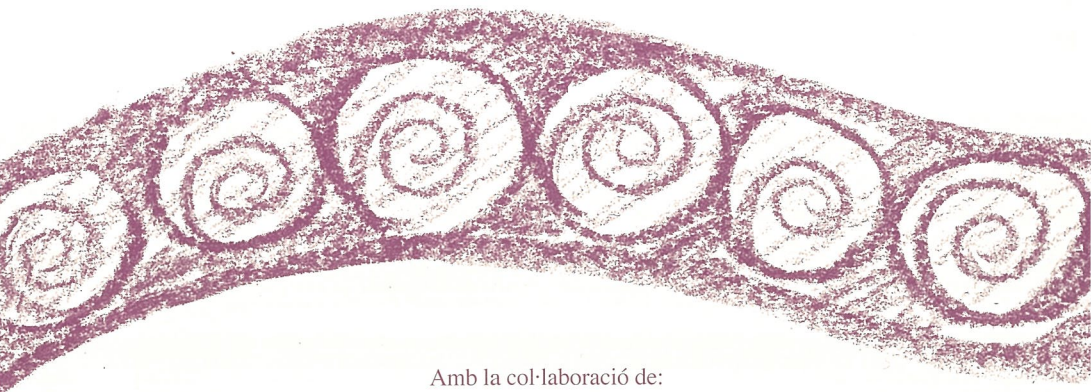
L'IREL, un espai creient d'humanització.

22. DIVERSOS AUTORS

Un altre món és possible.

Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida. IREL.

Canonge Brugulat, 22
Tel. i fax 973 28 15 38
25003 Lleida
www.irelleida.org
irel@telepolis.com

Amb la col·laboració de:

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida